

Спортът се развива в две направления, които все повече се вземат под внимание на равнището на ЕС: професионален спорт и спорт за развлечение. И в двата случая спортът представлява голям и бързоразвиващ се сектор на икономиката и има важен принос за растежа и работните места.

Спортът насърчава взаимодействие между различни социални групи, което е важно за млади и стари, за жени и мъже, и подобрява физическото и психическото здраве. Той може да насърчи и образованието, общуването, уменията за договаряне и ръководене, които са от изключително важно значение за участието на жените в политическия и икономическия живот.

Създаване на еднакви условия и за двата пола

Равенството между жените и мъжете е основен принцип на Европейския съюз. В Хартата на жените и в Стратегиата за равенство между мъжете и жените (2010—2015 г.) Европейската комисия изразява своята ангажираност за разглеждане и премахване на неравнопоставеността между половете по отношение на заемането на ръководни постове.

Вследствие на конференцията на ЕС през 2013 г. относно равенството между половете в областта на спорта беше одобрено предложението за стратегически действия относно равенство между половете в областта на спорта (2014—2020 г.). Като признават, че трябва да се свърши още много работа, включените в предложението действащи и препоръки насърчават спортните ръководни органи и неправителствени организации да разработят и приложат национални и международни стратегии за действие относно равенството между

половете в областта на спорта, подкрепени от съгласувани и конкретни мерки на равнището на ЕС.

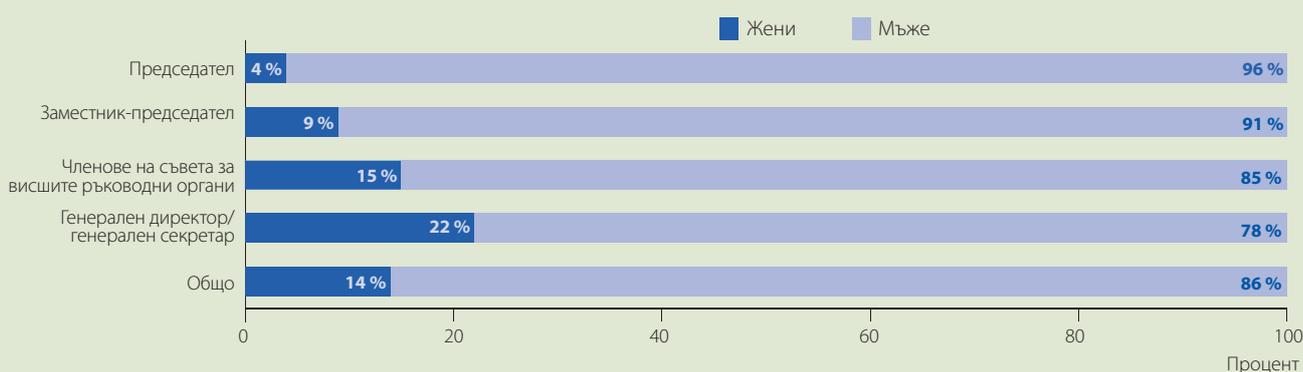
Заклученията на Съвета относно Равенство между половете в областта на спорта насърчават спортните организации да постигнат по-балансирано представяне на половете в управителните съвети и комитети, в ръководството и треньорската дейност. Също така те подкрепят премахването на незаконодателните пречки пред жените за поемането на подобни функции (20 май 2014 г.)

Препятствия

Жените са изолирани от ръководни постове

Въпреки постепенното нарастване на участието на жените в областта на спорта, жените остават слабо представени в ръководните органи на спортните институции на местно, национално, европейско и световно равнище.

Фигура 1 — Дял на жените и мъжете в длъжностите с право на вземане на решение в континенталните конфедерации на олимпийските спортове в Европа за 2015 г.

Източник: Данните са събрани от всички 28 континентални конфедерации на олимпийските спортове в Европа (май–юни 2015 г.).

Данните от доклада относно упражняването на власт и вземането на решения от жените, изготвен от Европейския институт за равенство между половете (EIGE) за люксембургското председателство на Съвета на ЕС, показва, че на **европейско равнище** жените съставляват, средно, 14 % от **длъжностите с право на вземане на решения** в континенталните конфедерации на олимпийските спортове в Европа. От 28-те изследвани конфедерации имаше само една жена председател и осем заместник-председатели от общо 91. Тези данни отразяват тенденции, набелязани и в други ръководни сфери, като колкото е по-висша позицията, толкова по-голяма е неравнопоставеността между половете.

В **държавите членки** представителството на жените сред **челните ръководни позиции** в спортните организации остава много ниско. Средно за 2015 г. само 14 % от всички позиции са заети от жени, вариращи от 3 % в Полша до 43 % в Швеция.

Спортът се счита за мъжка територия

Спортът традиционно е сектор, доминиран от мъже, и напредъкът в равенството между половете в тази област е възпрепятстван от социални конструкти за женственост и мъжественост, които често свързват спорта с „мъжки“ характеристики, като физическа сила и издръжливост, бързина, и силно конкурентен, понякога и конфронтационен дух. Жени, които се занимават със спорт, могат да бъдат възприети като „мъжкарани“, докато мъже, които не се интересуват от спорт, биха могли да бъдат сметнати за „немъжествени“. Преобладаващото стереотипно възприемане на половете оказва влияние

не само върху участието на жените във вземането на решения в спортни организации, но и върху участието им в спортни дейности.

Традиционните роли на половете биха могли да диктуват колко часа жените прекарват в грижи за семейството, което може да даде отражение върху времето, което им остава за спортни дейности. Индексът на Европейския институт за равенство между половете (EIGE) ясно показва, че докато жените, в сравнение с мъжете, прекарват повече време в грижи за семейството, те по-рядко участват в други социални занимания като спортни, културни и развлекателни дейности.

Мъжете доминират в треньорската професия

Треньорската дейност е друга област на спорта, където жените са до голяма степен слабо представени. Въз основа на стойностите в седем **държави — членки на ЕС** е изчислено, че само 20–30 % от всички треньори в Европа са жени (¹). Жените треньори най-често се срещат в спортове, в които жените представляват висок процент от участниците (напр. спортни танци, художествена гимнастика, фигурно пързаляне и конни спортове), и предимно работят с жени, юноши или деца, които се състезават на местно и регионално равнище. Освен това има повече мъже, заети в спорта, отколкото жени — данните от базата данни за статистическа информация по пол на Европейския институт за равенство между половете (EIGE) показват, че на **европейско равнище** от 2012 до 2014 г. заетостта на жените в спорта всъщност е намаляла, а заетостта на мъжете е нараснала.

(¹) Европейска комисия (2014 г.), Равенство между половете в областта на спорта: Предложение за стратегически действия 2014—2020 г., стр. 19. http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Фигура 2 — Дял на жените сред всички длъжности с право на взимане на решение в националните спортни федерации в ЕС-28, 2015 г.

Източник: Данните са събрани от 10-те най-популярни национални спортни федерации във всяка една от 28-те държави членки (общо 280) между май и юни 2015 г.

Бележка: Включени са следните позиции: председател, заместник-председател, генерален директор/генерален секретар и други членове на управителния съвет. За да се избегне двойното преброяване, всеки човек е преброен само веднъж, дори да заема няколко длъжности.

Стереотипите в медиите държат жените „извън играта“

Медиите могат да изиграят съществена роля за засилване или оспорване на стереотипното възприемане на половете в спорта. В действителност създаването от медиите стереотипи на жените и мъжете спортисти са добре документирани и подходът към жените спортистки често е сексистки. Често те се представят по начин, който допринася за маргинализацията на постиженията на жените в спорта поради акцента, поставен върху женствеността и сексуалното привличане, вместо върху силата и уменията.

Съществуват и значителни разлики в медийното отразяване на женски и мъжки спортове, като мъжките получават много повече внимание ⁽²⁾. Липсата на жени в спортната журналистика е още един проблем. На Олимпийските игри в Лондон през 2012 г. само 15 % от журналистите и фотографите са жени. Неравнопоставеността между половете в спортната журналистика допълнително се простира в медийните организации, където жените заемат по-малко от една трета от висшите ръководни длъжности ⁽³⁾.

Какво се прави по въпроса?

Няколко международни и континентални федерации в Европа, отговорни за насърчаването и развитието на спорта, вече показва ангажираност към равенството между половете, като въведоха **квоти по пол**.

През 2015 г. девет от 28-те европейски конфедерации имаха квота за пол за най-висшите ръководни органи

(изпълнителен комитет, президиум или съвет на директорите) и само една от тях не успя да изпълни тази квота, т.е. нямаше нито една жена по най-високите ръководни постове. В четири от останалите 19 европейски конфедерации без квота по пол, жените не присъстваха сред висшите ръководни органи.

Освен това в пет организации има женски комисии и комитети:

- Европейска боксова конфедерация (EUBC)
- Европейски таекуондо съюз (ETU)
- Европейски гимнастически съюз (UEG)
- ФИБА Европа
- Съюз на европейските футболни асоциации (UEFA)

На **национално равнище** са предложени или вече са изпълнени доброволни цели за балансирано представяне на половете в управленските структури на спортните федерации в пет държави членки (DE, FR, FI, SE, UK (Англия)).

В същото време, са необходими още мерки, за да се постигне равенство между половете в областта на спорта и в заемането на ръководни постове.

Какво още може да се направи?

Прилагане на концепцията за равенство между половете

Един от начините за засилване на равенството между половете в спорта е да се интегрира принципът на равенство между половете в съответните области на

⁽²⁾ Пак там, стр. 33

⁽³⁾ Данни от представянето на Антъни Едгар, ръководител на медийните операции за МОК „Олимпийски игри: посрещане на нови глобални предизвикателства“, Клуб на Оксфордския университет, Оксфорд, „Бъдещето на отчитането на олимпийските игри“, 13–14 август 2012 г.

Квоти по пол в европейските спортни конфедерации, 2015 г.

Квота по пол за висшите ръководни органи

Най-малко една жена и един мъж

Обединена световна борба Европа (UWW-Europe)
Европейска конфедерация по фехтовка (EFC)
Европейска федерация по хандбал (EHF)
Европейска конфедерация по спортна стрелба (ESC)
Европейска федерация по вдигане на тежести (EWF)
Съюз на европейските футболни асоциации (UEFA)

Най-малко две жени и двама мъже

Европейска федерация по хоккей (EHF)
ФИБА Европа

Най-малко три жени и трима мъже

Европейски съюз по триатлон (ETU)

Квота по пол за съвети, комитети и комисии

Европейска федерация по хандбал (EHF)
Европейска конфедерация по спортна стрелба (ESC)
Европейски съюз по тенис на маса (ETTU)
Европейски таекуондо съюз (ETU)
Европейски съюз по триатлон (ETU)

политиката. Принципът на равенство между половете може да се опише като интегриране на въпроса за равенството между половете във всеки един етап от разработването и прилагането на политика или програма.

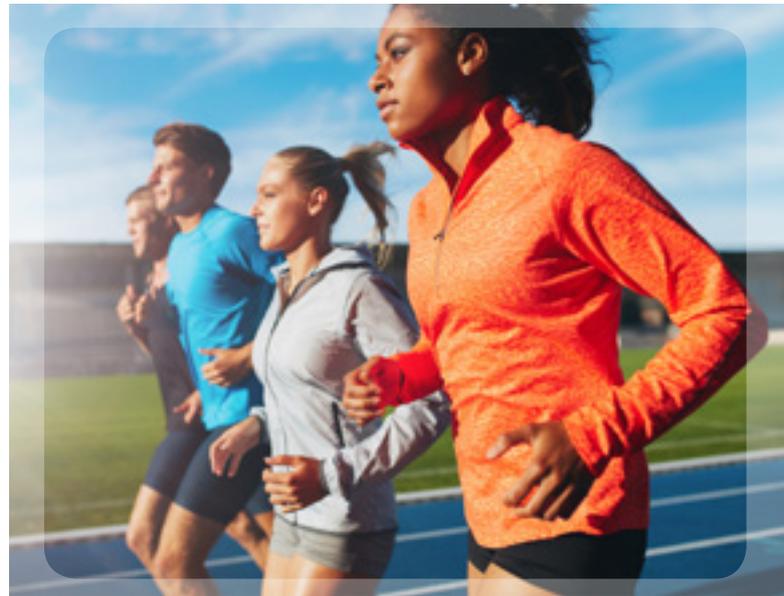
В подкрепа на персонала на институциите на ЕС и държавните органи във връзка с интегрирането на въпроса за равенството между половете в тяхната работа, включително в областта на спорта, Европейският институт за равенство между половете (EIGE) разработи онлайн платформа за интегриране на принципа на равенството между половете, достъпна за обществеността чрез уебсайта на EIGE.

Целеви мерки и инициативи

Благоприятно влияние върху постигането на равенство между половете и увеличаване на достъпа на жените до ръководни длъжности в спорта би имал по-широк спектър на целеви мерки, например обществени дебати, обучение, програми за наставничество и проактивни политики, насърчаващи младите жени да останат в областта на спорта. Ефектът от законодателните и доброволните мерки може да бъде подсилен от усилия за увеличаване на обществената осведоменост и за борба с традиционните роли на половете. Изкореняването на стереотипното възприемане на половете играе решаваща роля за премахване на бариерите, които ограничават достъпа на жените до ръководни постове в спорта.

По-високо качество на данните на равнището на ЕС

Проучване на EIGE установи, че измерването на степента на промяна в ръководните сфери в спорта е възпрепятствано от липсата на подходящи показатели на равнището на ЕС. Въпреки че вече е налична информация, няма данни за половото разпределение, които да могат да се сравняват във всички държави членки. Липсата на

Изкореняването на стереотипното възприемане на половете е изключително важно за засилване на равенство между половете в областта на спорта и в заемането на ръководни постове

подходяща информация не позволява на лицата, определящи политиките, да приемат политики, които отразяват различните нужди на жените и мъжете и насърчават по-равно участие.

За да подпомогне работата на съставителите на политики в ЕС, EIGE разработи база данни за статистическа информация по пол (*), която е на разположение на обществеността чрез интернет страницата на EIGE. Освен това Центърът за ресурси и документация на EIGE осигурява множество различни видове публикации в областта на спорта чрез своята електронна библиотека. Материалите са достъпни на английски, немски, шведски, нидерландски, френски, датски, италиански, гръцки, норвежки и португалски и могат да бъдат намерени чрез следната връзка: <http://eige.europa.eu/rdc>

(*) Информация за „Жените и спорта“ може да се намери в базата данни под „Стратегии на ЕС“ (Стратегия за равенство между жените и мъжете 2010—2015 г. — ролята на половете в областта на младежта, образованието и спорта) и под „Политики“ — култура, образование и младеж.

Европейски институт за равенство между половете

Европейският институт за равенство между половете (EIGE) е центърът на ЕС за знания в областта на равенството между половете. EIGE подпомага лицата, определящи политиките, и всички заинтересовани институции в усилията им да превърнат равенството между жените и мъжете в реалност за всички европейци, като им предоставя специфични експертни знания, както и съпоставими и надеждни данни за равенството между половете в Европа.

Данни за контакт

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu
+370 5 215 7444

Европейски институт за равенство между половете
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITHUANIA

Paper: MH-02-15-937-BG-C 978-92-9218-949-5 10.2839/44991
PDF: MH-02-15-937-BG-N 978-92-9218-981-5 10.2839/903412